

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/330/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5714210586
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5714210586.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v právnej veci navrhovateľa - H. B., nar. X.X.XXXX, bytom B., B. X, proti odporcovi - Ing. H. B., nar. XX.X.XXXX, t.č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody, Mierové námestie 1, priečinok 41, 019 17, Ilava, v zastúpení Danou Vajzerovou, nar. XX.X.XXXX, bytom I., E. XXXX/XX, táto zastúpená - JUDr. Miriam Podhradskou, advokátkou so sídlom Q., A. V. XXXXX/XX, o určenie výživného, na základe odvolania odporcu proti rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 5C/209/2014-57 zo dňa 5.3.2015 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok vo výroku, v ktorom okresný súd uložil odporcovi povinnosť prispievať na výživu navrhovateľa 80 eur mesačne od 30.7.2014 vždy každého 20. dňa v mesiaci k rukám navrhovateľa vopred a z r u š u j e rozsudok aj vo výroku o náhrade trov konania. V rozsahu týchto zrušených výrokov vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Vo zvyšku sa n e d o t ý k a rozsudku okresného súdu.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd vyhovel čiastočne návrhu navrhovateľa a odporcovi uložil povinnosť prispievať na jeho výživu sumou 80 eur mesačne od 30.7.2014 vždy do každého 20. toho dňa v mesiaci vopred. Vo zvyšnej časti, nad sumu 80 eur mesačne (navrhovateľ žiadal určiť výživné v sume 300 eur mesačne) návrh navrhovateľa okresný súd zamietol. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Okresný súd vykonaným dokazovaním zistil, že navrhovateľ v akademickom roku 2014/2015 je študentom tretieho ročníka Univerzity Tomáša Baťu v Zlíne, fakulty humanitných štúdií, odbor anglický jazyk pre manažérsku prax. V predchádzajúcom období absolvoval dva ročníky na vysokej škole, tretí nedokončil a v dobe rozhodovania okresného súdu opakuje ročník. V minulosti študoval na Slovensku v Banskej Bystrici, išlo však o štúdium iného zamerania. Podľa vyjadrenia navrhovateľa počas štúdia býva na internáte, platí sumu 2.820 Kč (býval v jednolôžkovej izbe). Stravovanie riešil spôsobom obedov a večere, zabezpečoval si sám. Jeho bežné výdavky sú spojené s hygienickými potrebami v sume asi 15 eur mesačne, cestovné 20 eur mesačne, na učebné pomôcky vynakladá približne 10 eur mesačne. Od septembra 2014 jeho príjmom bol aj sirotský dôchodok vo výške 160,10 eur, výživné za jeho otca platili jeho starí rodičia v sume 80 eur mesačne. Navrhovateľ vo svojom výsluchu dňa 27.11.2014 uviedol, že výživné do tohto obdobia vo výške 80 eur mesačne je zaplatené. V minulosti nadobudol finančné prostriedky z dedičstva po matke, išlo zároveň o peniaze, ktoré získal so sestrou po predaji bytu, ktorý mali rodičia, avšak tieto peniaze použil, už s nimi nedisponoval. Dodal, že nevedel sa vysporiadať so situáciou, v ktorej sa ocitol po smrti svojej matky, nevedel hospodáriť s peniazmi tak, aby mu zostali do budúcnosti, dokonca minul peniaze, ktoré prináležali jeho maloletej sestre.

Splnomocnená zástupkyňa odporcu uviedla, že jej je veľmi ľúto situácie, v ktorej sa navrhovateľ, jej vnuk ocitol, u nich v rodine je však vždy vítaný. Nesúhlasila s určením vyživovacej povinnosti odporcu vo výške 80 eur mesačne. Podľa jej názoru odporca by výživné v sume 80 eur mesačne nemohol splácať

a ani ona ako dôchodkyňa by mu nemohla pomôcť platiť výživné. Za odporcu uhradzuje výživné ona vo výške 80 eur ako dobrovoľnú pomoc, navyše odporca má vyživovaciu povinnosť k dcére maloletej B. a toto výživné je doplácané podľa toho, koľko odporca zarobí vo výkone trestu. Maloletá B. bola zverená do starostlivosti rodičov svojej matky.

Z potvrdenia Univerzity Tomáša Baťu v Zlíne, fakulty humanitných štúdií zo dňa 12.12.2014 súd zistil, že navrhovateľ je študentom I. ročníka prezentačnej formy štúdia, odboru anglický jazyk pre manažérsku prax, na fakulte humanitných štúdií Univerzity Tomáša Baťu v Zlíne. Výuku navštevuje, zatiaľ si plní študijné povinnosti riadne, či postúpi do letného semestra akademického roku 2014/2015 s určitosťou nemožno uviesť. Navrhovateľ je už druhýkrát študentom rovnakého odboru fakulty humanitných štúdií. Z prvého štúdia bol vylúčený z dôvodu nedostatočného počtu kreditov pre postup do letného semestra I. ročníka, kedy dostal len 5 kreditov. Zároveň bolo pripojené i potvrdenie o štúdiu s tým, že prvé obdobie štúdia bolo od 3.7.2012 do 8.4.2013, druhé obdobie štúdia bolo od 9.7.2014.

Podľa potvrdenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Ilave za rok 2014 navrhovateľ mal príjem 630 eur, osobné 194,01 eur, vreckové 164,95 eur. V roku 2014 uhradil na výživu dcéry maloletej B. B. iastku 408,14 eur. Priemerný čistý mesačný príjem odporcu počas jeho pracovného zaradenia v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v období od februára 2014 do januára 2015 sa pohyboval v rozpätí od 79 eur do 138 eur mesačne. Z tohto príjmu mu boli zrážané platby na výživné na maloleté dieťa, ostatné povinné platby súvisiace s výkonom trestu.

Okresný súd vychádzal z ustanovenia § 62 ods. 1, 2, 3 Zák. o rodine, konštatoval existujúcu vyživovaciu povinnosť odporcu voči navrhovateľovi a výživné na navrhovateľa určil vo výške 80 eur mesačne. Pri určení výživného súd vychádzal aj z toho, že zabezpečiť výživné v takejto výške odporcovi pomáha jeho matka (jeho splnomocnená zástupkyňa v konaní Dana Vajzerová). Odporca výkonom práce vo výkone trestu odňatia slobody nedosahuje mzdu, z ktorej by bolo možné určiť takúto výšku, ale jeho matka je schopná túto sumu zabezpečiť. Odporca zo svojho príjmu prispieva na výživu maloletej B., sestry navrhovateľa s tým, že pokiaľ nezarobí finančnú čiastku potrebnú na zaplatenie výživného na maloletú B., tak mu poskytuje tieto finančné prostriedky jeho matka.

Súd dodal, že výška výživného určená súdom nepokryje všetky výdavky navrhovateľa súvisiace so štúdiom, avšak nie je v možnostiach a schopnostiach odporcu zaplatiť výživné v požadovanej výške 300 eur mesačne. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že v minulosti navrhovateľ disponoval finančnými prostriedkami v súvislosti s dedičským konaním, predajom rodičovského bytu, podľa odporcu získal po predaji bytu z dedičstva čiastku 23.970 eur, zároveň mu bola vyplatená čiastka 15.970 eur prináležiaca jeho sestre B.. Tieto finančné prostriedky navrhovateľ sestre nevyplatil a ako sám uviedol, časť z nich aj minul s tým, že v budúcnosti má záujem tieto peniaze jej vrátiť. Vlastné finančné prostriedky takisto použil a už s nimi nedisponoval. Účel minúť týchto peňazí bol navrhovateľom v konaní len okrajovo špecifikovaný. Uviedol, že kúpil si veci, ktoré si bežne nemohol dopriať, ktoré chcel a zabezpečil si ich bez ohľadu na výšku ich hodnoty.

Keďže výživné zo strany odporcu prostredníctvom jeho matky bolo hrazené od podania návrhu do rozhodnutia súdu vo výške 80 eur mesačne, zameškané výživné nevzniklo.

O trovách konania okresný súd rozhodoval tak, že odporcovi ich náhradu nepriznal (aplikoval § 142 ods. 2 O.s.p.), postupoval tak z dôvodu, že odporca, resp. jeho právna zástupkyňa si trovy konania neuplatnila.

Proti rozsudku okresného súdu v zákonnej lehote podal odvolanie odporca (prostredníctvom splnomocnenej právnej zástupkyne). Odvolanie smeruje voči výroku, v ktorom okresný súd ho zaviazal k povinnosti prispievať na výživu navrhovateľa sumou 80 eur od 30.7.2014. Vytýkal súdu nesprávne zistenie skutkového stavu a nesprávne posúdenie veci, nestotožnil sa so závermi rozhodnutia, kvalifikoval stanovené výživné za likvidačné. Napokon mal za to, že odôvodnenie rozhodnutia súdu v časti určenia výživného je nepresvedčivé, nie je v súlade s požiadavkami riadne vyargumentovaného rozhodnutia tak, ako to ukladá Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p. Súd sa v odôvodnení rozhodnutia nijako nevysporiadal s jeho tvrdeniami, ktoré v rámci svojej obrany vzniesol. Po vecnej stránke odvolateľ argumentuje tým, že meritom konania je vyživovacia povinnosť rodičov k deťom, túto otázku upravuje § 62 Zák. o rodine a nie vyživovacia povinnosť medzi ostatnými príbuznými vymedzená v § 68 Zákona o rodine. Súd mal preto vykonávať dokazovanie iba ohľadom

vyživovacej povinnosti odporcu voči navrhovateľovi a nebrať do úvahy pri určení možnosti a schopnosti povinného rodiča - dobrovoľné plnenie zo strany jeho matky (starej matky navrhovateľa). Súd v rozhodnutí konštatuje, že odporca nedosahuje mzdu, z ktorej by bolo možné určiť výšku výživného na navrhovateľa sumou 80 eur, napriek tomu, k tejto povinnosti ho súd zaviazal. Plnením vyživovacej povinnosti voči navrhovateľovi vo výške 80 eur mesačne ohrozil by výživu maloletej dcéry, ktorá má prednosť pred vyživovacou povinnosťou voči navrhovateľovi. Odvolateľ poukazuje i na to, že súd nemal dostatočne preukázané ani reálne výdavky navrhovateľa, ten nepredložil potrebné doklady, z ktorých by bola zrejماً výška jeho deklarovaných výdavkov. Bez reálneho zdokladovania výdavkov a preukázania ich konkrétnej výšky nemôže súd prijať vymedzený záver a to vzhľadom aj na tú skutočnosť, že navrhovateľ zavádzal súd aj v tom, ktorý ročník vysokej školy študuje. Odvolateľ poukazuje aj na tú okolnosť, že navrhovateľ začal vysokoškolské štúdium na Vysokej škole v Banskej Bystrici, neskôr v Bratislave a potom opakovane v Zlíne. Navrhovateľ podľa odvolateľa nepochybne právo na vzdelanie má. Vychádzajúc však z odôvodnenia rozhodnutia (na strane 3 rozsudku) súdom, keď bolo konštatované, že navrhovateľ z prvého štúdia bol vylúčený z dôvodu nedostatočného počtu kreditov pre postup do letného semestra prvého ročníka, kedy dostal len 5 kreditov, odvolateľ bol názoru, že je zrejmé, že navrhovateľ štúdiu nevenuje dostatočnú starostlivosť. Iba okolnosť, zmena záujmu pracovať v určitom odbore a preukázanie neplnenia si svojich predchádzajúcich študijných povinností nemôže navrhovateľ zneužívať a žiadať od odporcu zvýšené výživné novým a ďalším vysokoškolským štúdiom. V súvislosti s touto odvolacou argumentáciou odvolateľ poukazuje aj na nález Ústavného súdu ČR v rozhodnutí II.ÚS 2121/14 z 30.9.2014, z ktorého aj cituje na tretej strane svojho odvolania. Odvolateľ považoval za nespravodlivé pričítať pasivitu navrhovateľa (ďalšie začaté štúdium na VŠ, neplnenie si študijných povinností, atď.) na jeho ťarchu. Aj súd zistil, že navrhovateľ disponoval finančnými prostriedkami v súvislosti s dedičským konaním, z predaja rodičovského bytu, tieto finančné prostriedky sestre nevyplatil, časť z nich aj minul. Účel minútia peňazí bol navrhovateľom len okrajovo špecifikovaný, preto odvolateľ bol názoru, že okresný súd nedostatočne preveril skutočnosť, či navrhovateľ predmetné finančné prostriedky skutočne minul, neskúmal za akých podmienok a z akých dôvodov tieto peniaze minul (pokiaľ ide o pravdivé tvrdenie). Navrhovateľ súdu nezdokladoval reálny účel minútia finančných prostriedkov, navyše minul aj časť prostriedkov svojej sestry, súd si nepreveril reálny zostatok na účte, resp. účtoch navrhovateľa. Negatívne dôsledky konania plnoletého navrhovateľa - minútie finančných prostriedkov na veci, ktoré si bežne nemohol dopriať, je povinný znášať sám. Daná skutočnosť obdobne nemôže ísť na ťarchu odporcu.

Z týchto dôvodov sa odvolateľ domáha zrušenia rozsudku v odvolaní napadnutom výroku, žiadal vrátiť prvostupňovému súdu vec na nové konanie, alternatívne žiadal rozsudok súdu zmeniť tak, že súd ho zaviazne k povinnosti prispievať na výživu navrhovateľa sumou 30% sumy zo životného minima mesačne od 30.7.2014 vždy do každého 20. dňa v mesiaci k rukám navrhovateľa vopred.

Odvolanie voči rozsudku okresného súdu podal i samotný odporca, opätovne poukazuje v odvolaní na dobrovoľný postup svojej matky pri plnení jeho vyživovacej povinnosti voči synovi. Ide o slobodné rozhodnutie jeho matky či bude prispievať. Poznamenal, že navrhovateľ disponuje od 4/2012 dedičstvom na základe uznesenia OS Martin 23D/136/2010, Dnot 175/2010 a to čiastkou 23.970 eur a zároveň čiastkou 15.970 eur prináležiacou jeho sestre B., ktorú jej doteraz nevyplatil. Súd sa iba uspokojil s jeho výpoveďou na pojednávaní dňa 27.11.2014, že s týmito čiastkami nedisponuje. Nevykonal žiadny dopyt na relevantnej inštitúcii (bankové, finančné) napriek tomu, že navrhovateľ tak v návrhu, ako aj vo svojom výsluchu vypovedal nepravdivo ohľadne svojho štúdia. Napokon sa súd nezaoberal ani s jeho požiadavkou, aby navrhovateľ predkladal potvrdenie o štúdiu do 2 týždňov od ukončenia semestra, a aj v dobe podania odvolania nie je jasné či navrhovateľ študuje.

Navrhovateľ vyjadrenie k odvolaniu odporcu nepredložil.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 10 ods.1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podal na to oprávnený účastník (§ 201 prvá veta O.s.p.) v zákonom stanovenej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec v rozsahu i z dôvodov daných v ustanovení § 212 ods. 1 O.s.p. a aplikáciou postupu podľa § 214 ods. 2 O.s.p. (bez nariadenia odvolacieho pojednávania) rozsudok okresného súdu vo výroku určenia vyživovacej povinnosti odporcu na navrhovateľa v sume 80 eur mesačne a v súvisiacom výroku o náhrade trov prvostupňového konania zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O.s.p. a v rozsahu tohto zrušenia vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ďalšieho výroku rozsudku, ktorý odvolaním nebol napadnutý, sa krajský súd nedotýkal.

Krajský súd vyhodnotil odvolanie navrhovateľa za dôvodné.

Preskúmaním spisu zistil, že okresný súd skutkový stav nezistil riadne, najmä v otázke či a v akom rozsahu sú dané odôvodnené potreby navrhovateľa, či vyživovacia povinnosť odporcu voči navrhovateľovi trvá a či možnosti a schopnosti odporcu dovoľujú prispievať na navrhovateľa výživným sumou 80 eur mesačne. Správne argumentuje odvolateľ, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa po obsahovej stránke nezodpovedá požiadavkám ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. a nie je naplnením práva účastníkov pre spravodlivé súdne konanie. Rozhodovacia prax vo viacerých rozhodnutiach už ustálila, že povinnosťou súdu nie je zodpovedať na všetky hoc aj menej skutkovo a právne významné otázky, avšak je povinnosťou súdu vyargumentovať zásadné skutkové a právne otázky a závery, ktoré ho viedli k vydaniu rozhodnutia vo veci samej. Argumentácie súdu prvého stupňa uvádzané v dôvodoch rozhodnutia sú rozporuplné, vychádzajú z neúplne zisteného skutkového stavu, navyše ku dňu rozhodnutia súd nedisponoval relevantnými dôkazmi o tom, či navrhovateľ v rozhodnom období aj reálne na Fakulte humanitných štúdií v Zlíne v treťom ročníku študuje (súd sám konštatuje, že tvrdenie navrhovateľa o tejto skutočnosti v návrhu je nepravdivé, nakoľko opakovane je študentom I. ročníka s tým, že v predchádzajúcich rokoch 2012 a 2013 bol taktiež študentom rovnakej fakulty). Súd sa nezaoberal okolnosťou, ak aj navrhovateľ študuje na Fakulte humanitných štúdií v Zlíne, či ide o nadväzujúce štúdium, vzhľadom na jeho predchádzajúce štúdiá na vysokej škole, či naozaj u neho ide o racionálnu prípravu na budúce povolanie, či sa štúdiu venuje dostatočnou starostlivosťou a či študijné výsledky potvrdzujú jeho skutočný záujem o zvolený odbor.

Navrhovateľ iba v rovine tvrdení uvádzal svoje výdavky, že by tieto výdavky súviseli so štúdiom na vysokej škole dôkazmi nepodložil. Za tejto situácie potom okresný súd nemá zistený skutkový stav ani ohľadne toho, v akej výške sú náklady navrhovateľa či už s vedením jeho bežného života, ako aj v súvislosti s jeho štúdiom na vysokej škole. Okresný súd sa uspokojil iba s tvrdením navrhovateľa, že z dedičského konania, ako aj z odpredaja bytu disponoval finančnými prostriedkami (tu odvolací súd poznamenáva, že ide o vysokú sumu finančných prostriedkov), že navrhovateľ tieto finančné prostriedky minul. Nezohľadnenie benevolentného prístupu navrhovateľa, ak je pravdivé jeho tvrdenie, že finančné prostriedky veľkého rozsahu len tak bezdôvodne minul, by bolo zásadne nespravodlivé nezohľadniť pri určení vyživovacej povinnosti.

Preukázateľne odporca je vo výkone trestu odňatia slobody, je pravdou, že v dôsledku jeho zavineného konania bola obmedzená jeho osobná sloboda, vo výkone trestu odňatia slobody však má záujem pracovať, je pravidelne zaradený do pracovného procesu, avšak i napriek tomu jeho čistý mesačný príjem za hodnotené obdobie sa pohybuje v rozpätí od 79 do 138 eur mesačne. Má vyživovaciu povinnosť aj k maloletej dcére B.. Okresný súd nevykonal žiadne skutkové zistenia (hoc ide o sporové konanie o určenie výživného na plnoleté dieťa, ale takýto nevyhnutný dôkaz vykonať mal) v akej sume, kedy, ktorým rozsudkom bola stanovená vyživovacia povinnosť odporcu na maloletú dcéru B., z akých príjmových možností a schopností pri určení jeho vyživovacej povinnosti na maloletú dcéru B. súd vychádzal. Uvedené závery plynúce z obsahu spisu o určení vyživovacej povinnosti odporcu na maloletú dcéru B. môžu mať zásadný skutkový ale i právny význam aj pre uzavretie sporu v aktuálne posudzovanej veci.

Odvolací súd nepochybuje o tom, že nešťastná udalosť v rodine má závažný dopad na život obidvoch účastníkov. Napriek tomu je povinnosťou súdu prvého stupňa v objektívnej rovine vyhodnotiť tak odkázanosť, rozsah odôvodnených potrieb navrhovateľa, ako aj v objektívnej rovine posúdiť možnosti a schopnosti odporcu prispievať výživným na svojho dospelého syna. Takouto zásadou sa zatiaľ v konaní súd prvého stupňa neriadil.

Správne argumentuje odvolateľ tým, že predmetom konania je vyživovacia povinnosť rodiča voči plnoletému synovi, preto aj podľa názoru odvolacieho súdu po stránke hmotného práva okresný súd mal nároky posúdiť v intenciách ustanovení § 62 ods. 1, 2, 3 Zák. o rodine, hoc súd tieto hmotnoprávne ustanovenia zacitoval, svoje konkrétne závery vo vzťahu k možnosti a schopnosti odporcu vyvodil z toho, že jeho matka platí za neho na navrhovateľa výživné 80 eur mesačne. Podľa názoru odvolacieho súdu je nesprávne vychádzať z tejto konštatácie pretože ak matka odporcovi pomáha platiť určené výživné na navrhovateľa, koná tak dobrovoľne, prioritná je však zákonná vyživovacia povinnosť medzi navrhovateľom a odporcom.

Súhrnom horeuvedených skutočností musel krajský súd v odvolaní napadnutom výroku rozsudok okresného súdu zrušiť a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Zrušenie rozsudku v meritórnom výroku má za následok aj zrušenie rozsudku v súvisiacom výroku o náhrade trov prvostupňového konania.

V novom rozhodnutí okresný súd opätovne vec prejedná, rozhodne a bude sa riadiť horeuvedenými pripomienkami odvolacieho súdu. Až po doplnení dokazovania v rozsahu ako to naznačil odvolací súd, bude môcť okresný súd prijať objektívny záver v merite veci. V novom rozhodnutí okresný súd rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu **n i e j e** odvolanie prípustné